

nogensomhelst Hjælp; det var et naturligt Offer, som blev givet, for at man kunde faae Selvetendom, og for at de andre Familier skulde gaae over til at blive Giere af de paagjældende Eiendomme. Derefter kom imidlertid det ærede Medlem selv til det Resultat, at det Hele ingenlunde var nogen Fordeel for de paagjældende Mænd, men at Selvetendoms Indførelse tværtimod var den nuværende Bondestands Undergang. Der vilde komme en ganske anden Slægt, ganske andre Mænd, og det hele Forhold, vi hidtil have haft, vilde blive afløst af noget ganske Nyt. Naar man imidlertid gaaer ud fra denne Betragtning, forekommer det mig at være forunderligt, at man ikke engang vil unde de Paagjældende, der staae overfor en saa stor Calamitet, en Fordeel, der i og for sig selv virkelig ikke er saa overordentlig stor, thi, hvad der tilsiges ved dette Lovforslag, er ikke saa overordentlig Meget; det fremmer virkelig ikke mig, og jeg troer heller ikke, det behøver at fremme Nogensomhelst paa Grund af den store finansielle Betydning. Naar vi ville gaae tilbunds og spørge, hvorfor vi da ere komne til Selvetendom, og hvem det er, som har støttet Selvetendoms Fremme, maa Svaret virkelig blive, at det er Staten. Det er Staten, der har opstillet Grundsætningen om, at Selvetendom besidder store Fortrin fremfor Brugseiendom, og det er Staten, der har søgt at fremme Selvetendom ved at anvende forskjellige Midler. Paa den ene Side har den søgt at gjøre Fæsteforholdet saa besværligt og uholdbart som muligt, for derved at betage Gierne af Fæstegodtet Lyst til at bruge Fæsteforholdet og for at bibringe dem Lyst til at sælge, og paa den anden Side har den, ført dertil af dem, som have talt for Bondestandens Interesser, truffet Bestemmelser, sigtende til at sikkre de Familier, der nu bruge Fæstefæderne, imod ved Selvetendoms Indførelse at blive trængte ud af de Steder, de have, og sigtende til, at de skulde blive Besiddere af Stederne. Naar Staten saaledes virkelig ved de forskjellige Midler, der staae til dens Raadighed, har søgt at gennemføre et Princip, er det ikke noget Anomalt, eller Noget, der kan medføre Fare, naar der i Consequents af, hvad den

hidtil har gjort, ogsaa her udtales den Erkjendelse, at den Ubillighed, der ligger i Loven af 19de Februar 1861, bør udjævnes paa den Maade, der foreslaaes i Lovforslaget med de foreliggende Endringer, naar man derved kan sikkre de paagjældende Familier, ikke blot at de faae Steder til Selvetendom, men tillige, at de ikke lide yderligere under det Gode, som søges tilveiebragt for de øvrige Fæstefamilier. Jeg troer saaledes, at denne Lov er et ganske simpelt lille Appendix til Loven af 19de Februar 1861, og jeg er overbevist om, at man frygt kan gaae ind paa den uden at behøve at frygte for, at der derved aabnes Porte for farlige Principer i Fremtiden. Loven er i mine Tanker langtraaet nogen betydelig Lov, og hvis den ikke kommer ud — og jeg vil dog meget ønske, at den maa gjøre det — vil jeg ikke ansee det for at være nogen overordentlig stor Ulykke, thi de Fordele, som flyde deraf, have ikke saa stor Vægt, at de enten kunne have stor Indflydelse paa de paagjældende Forhold eller kunne falde Finantserne til noget Belpaar. Med Hensyn til de saaldne Udtalelser om, at det havde været rimeligt at paalægge de andre 9 Familier eller Giernen at holde den tiende Familie skadesløs, skal jeg bemærke, at dette Forslag vel kan see godt ud, naar det fremsættes; i alt Fald er det ret pitant, men hvad vilde Følgen deraf blive? Det vilde være en ganske forunderlig Maade at fremkalde Selvetendom paa; det vilde ikke befordre Giernes Lyst til at sælge, naar de til Tak, fordi de solgte til Fæsterne, skulde udfjøre den tiende Fæstefamilie. Det vilde have været en ganske forunderlig bagvendt Maade at gaae frem paa. Det vilde heller ikke have opfordret Fæstefamilierne til at kjøbe, naar de foruden de Penge, de skulde have Uleilighed med at skaffe for deres eget Vedkommende, endda skulde have Forpligtelse til at sørge for Andre.

N. Andersen: Jeg skal til, hvad der fra andre Medlemmer er anført imod de Udtalelser, der ere fremkomne fra de ærede Medlemmer for Kjøbenhavns Amts 3die Valgfreds (A. Hage) og Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Wille), endnu tillade mig at tilføje nogle saa Bemærkninger. Det er jo ganske vist, at